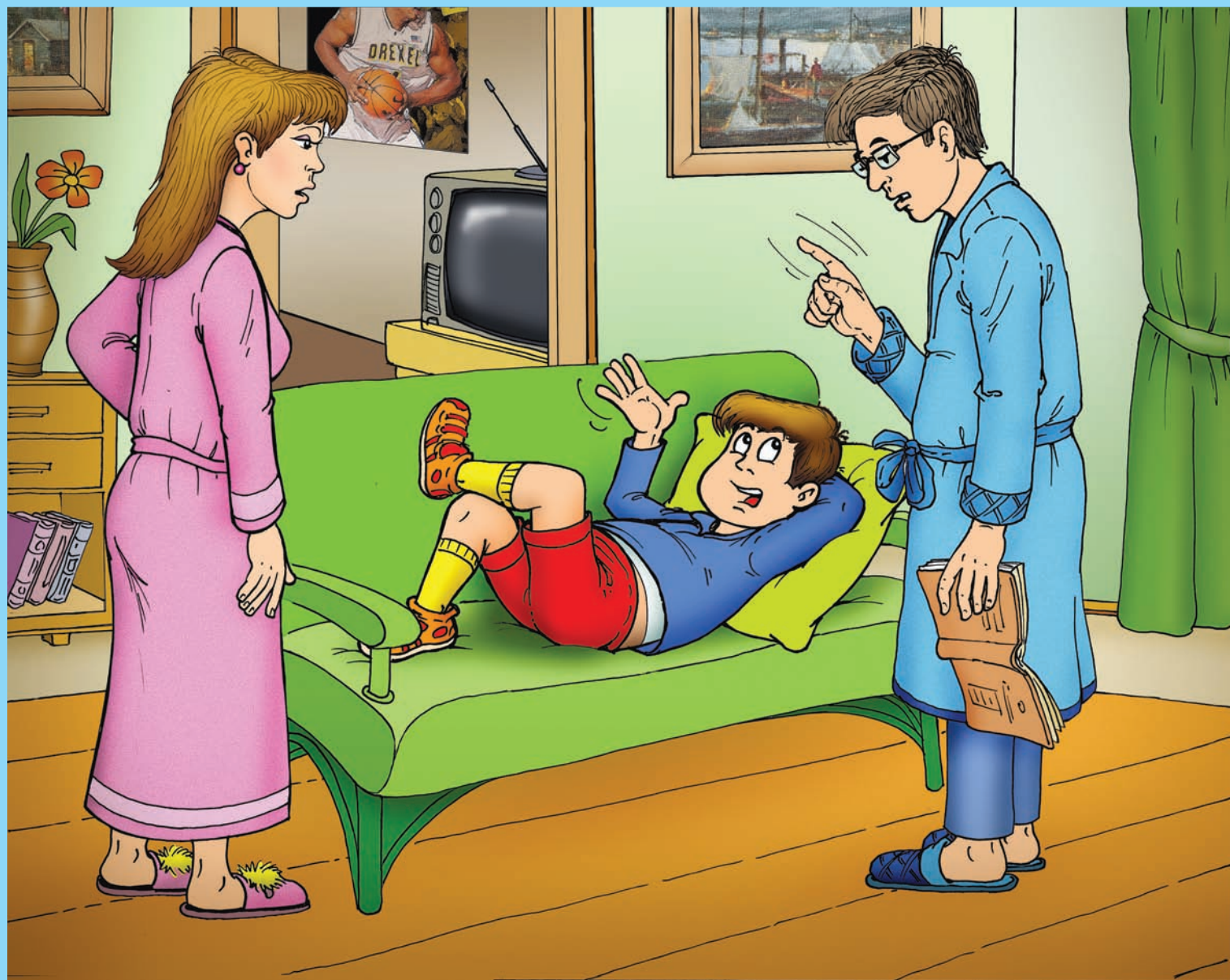

ÎMBLÂNZIREA TELEVIZORULUI

PERIPEȚIILE LUI MATEI ÎN MONDOMEDIA

Îl cunoașteți pe Matei? Cum care Matei? Matei, singurul băiețel din Univers care a ajuns în Mondomedia. Ce este Mondomedia? N-ați auzit niciodată de ea? Sigur n-ați citit această întâmplare în ziar? Nuuu? Ei bine, atunci v-o spun eu.

Matei era un băiețel obișnuit: brunet, cu ochii căprui, nici înalt, nici scund, poate puțin mai durduliu, dar nu foarte gras. Așa obișnuit cum era, Matei avea și ceva neobișnuit. Nu avea niciun prieten. Nici la școală, nici acasă, nici în jurul blocului în care locuia. Singurul lucru pe care-l făcea cât era ziulica de lungă era să se uite la televizor.

Bineînțeles că se ducea la școală, dar acolo stătea singur și visa la orele când va uita de el, pironit în fața magicului ecran. După-amiază, când părinții erau plecați la serviciu, Matei putea să facă tot ce voia, fără să-l bată nimeni la cap. Degeaba îl dojeneau aceștia că pierde timpul fără folos, uitându-se la televizor.

Avea rezultate slabe la școală, pentru că seara, obosit deja de atâta privit la televizor, abia dacă apuca să-și mai facă temele. Bineînțeles că, dimineața, la ore, moțăia și nu era atent.

Până într-o zi. O zi când... când părinții îi spuseră că televizorul va trebui să dispară din camera lui.

– Dar este nedrept. De ce? Nu înțeleg!

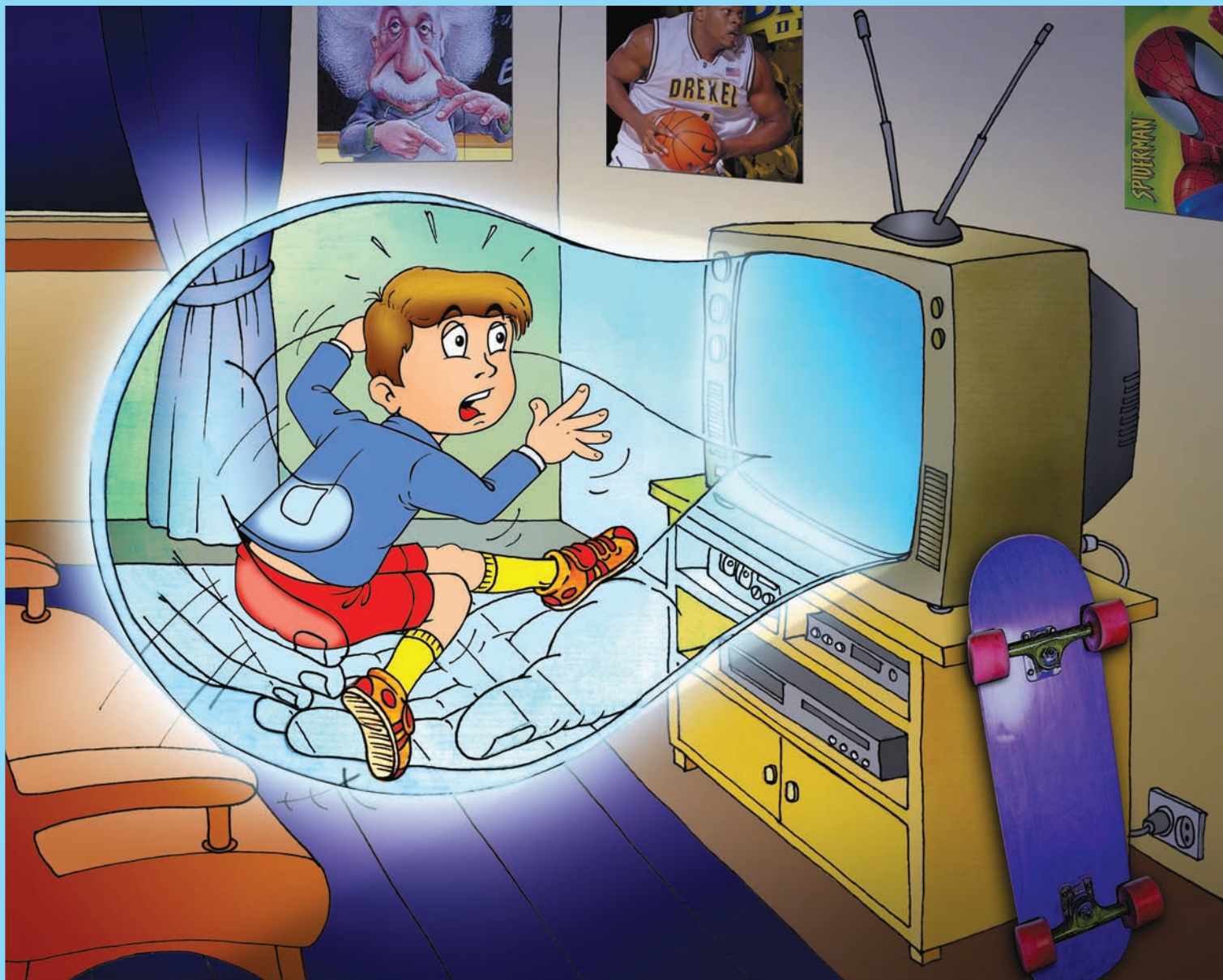
– O facem pentru că nu ai măsură, Matei. Pentru că te uiți la tot felul de emisiuni care nu-ți sunt de niciun folos, spuse tatăl său ștergându-și ochelarii.

– Și pentru că ai învățat de acolo o grămadă de cuvinte urâte pe care le spui colegilor de la școală, adăugă mama.

– Bine, dar voi nu înțelegeți cât de important e televizorul pentru mine?! Lăsați-mi-l, vă rog, vă rog din suflet!

– Hotărârea este luată, Matei. De mâine, televizorul din camera ta va dispărea.

Matei se ridică furios de pe perna pe care stătea tolănit și se duse în camera sa, trântind ușa. Ridică telecomanda de pe covor și începu să butoneze. Ce putea să aleagă acum, pentru ultima seară cu prietenul lui? Filmul cu Bruce Willis sau desenele acelea tentante cu maimuța karatistă?

Nehotărât, Matei tot apăsa pe butoane, făcând ca imaginile să se amestece într-un vârtej colorat. Cuvintele se schimbau cu repeziciune dintr-o limbă într-alta. Când, deodată, auzi clar:

– Mateeei...Mateeeeeei...

Deschise ușa, crezând că l-a strigat cineva.

– Matei, uită-te la mine! Sunt aici, în fața ta.

– Unde? Unde ești? strigă Matei înfricoșat.

– Aici, frate, în fața ta. Sunt eu, nu mă recunoști? Prietenul tău cel mai bun. Te-le-vi-zoorul!

– Vorbești?

– Sigur că vorbesc. Dar să știi că, deși știu aproape toate limbile pământului, nu fac lucrul acesta cu toată lumea, ci doar cu prietenii adevărați, cu cei care-și petrec toată viața în fața mea.

– Și mie de ce îmi vorbești acum?

– Pentru că ești unul dintre cei mai buni slujitori ai mei și a venit vremea să te răsplătesc pentru toți anii cât ai stat lângă mine, cât ai dormit lângă mine, cât mi-ai dat viață lăsându-mă deschis. Și, ca să-ți arăt cât de mult te iubesc, am să te invit în lumea mea.

Matei văzu ecranul televizorului lățindu-se și atrăgându-l în interior.

Deodată se trezi într-o lume ciudată. Nu exista niciun cer, adică un cer așa cum îl știm noi și era noapte, o noapte străbătută de fulgere. Zeci de fire colorate treceau dintr-o parte într-alta. Niște chestii mici cilindrice erau prinse de sol cu un fel de țevi, iar pe jos se întretaiau mai multe drumuri de culoare argintie. Din când în când, câte o scânteie trecea cu viteză fulgerătoare pe culoarele lucioase.

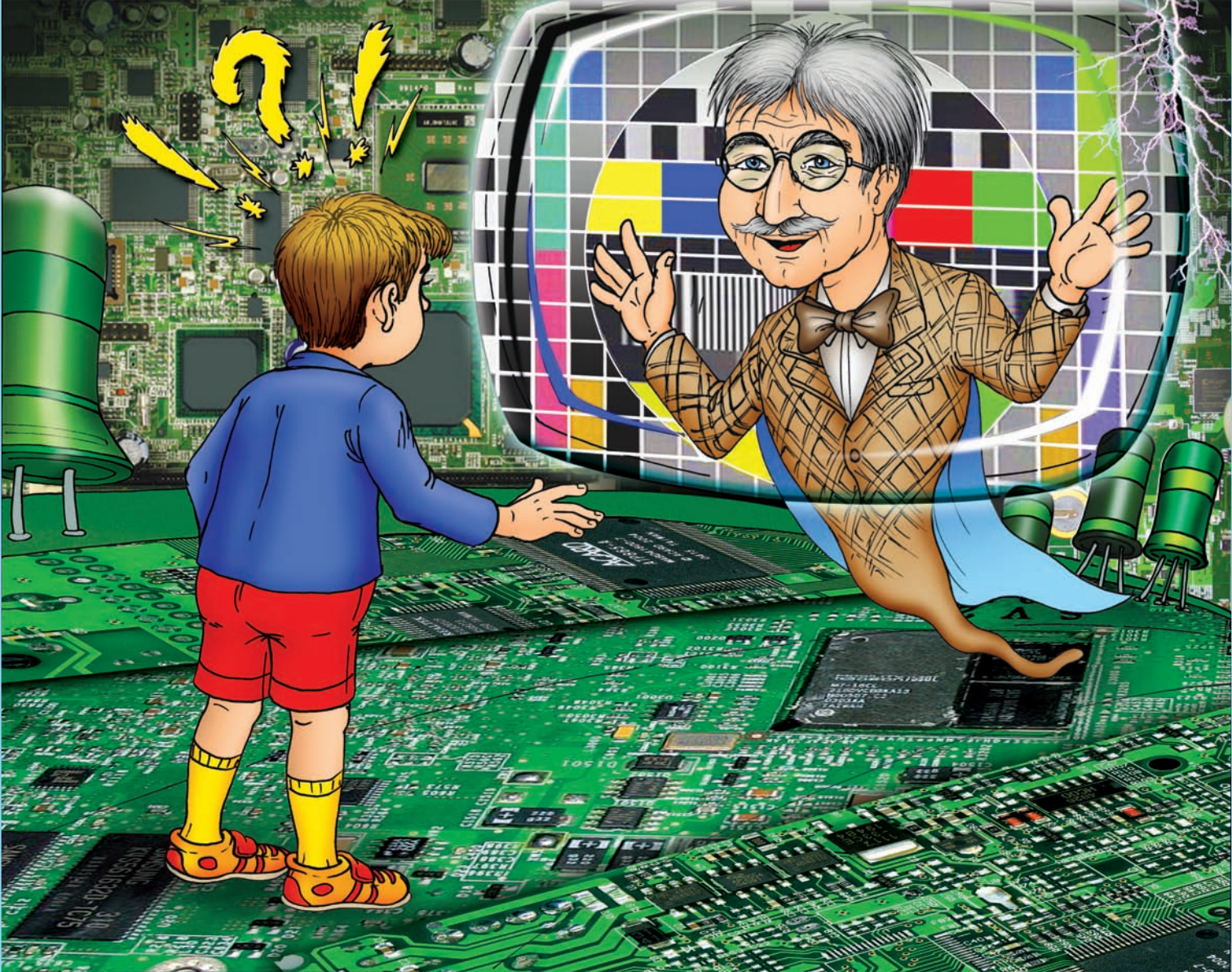
Matei rămase cu gura căscată. Era uimit și înfricoșat. După o clipă de spaimă, începu să strige:

– Dă-mi drumul! Dă-mi drumul! Nu vreau aici!

– Liniștește-te! se auzi vocea televizorului. Ești în siguranță. Ești acasă. Ai ajuns unde ți-ai dorit.

– Unde mi-am dorit? Unde sunt?

– În Mondomedia, lumea televiziunii. De când am fost inventat de...

- De Philo Farnsworth, se auzi o altă voce din spatele unui perete de cristal.
- Cine? Cine este acolo?

De după perete apăru o fantomă albastră, mică, stranie, dar prietenoasă. Avea fața unui bătrânel cu frunte înaltă și părul dat pe spate. Era îmbrăcată cu o pelerină lungă și albastră, așa cum au toate fantomele.

– Sunt Philo Farnsworth, inventatorul televiziunii. Și nu las orice cutie de televizor să-mi rostească numele.

– Îhîîî! se auzi mârâitul televizorului. Pleacă, pleacă, Philo, lasă-l în pace, este al meu.

– Ba nu este al tău, este liber să facă ce vrea, de fapt, să facă ce trebuie.

– Dar până acum de ce a stat țintuit ore în șir în fața mea? se auzi vocea supărată a televizorului.

– Pentru că nimeni nu l-a învățat să aleagă, spuse fantoma, scărpinându-se în cap. Am să-l învăț eu. Și, la sfârșit, el va alege. Ne-am înțeles?

– Ne-am înțeles! Ai la dispoziție o noapte, doar atât. Apoi sunt sigur că va fi numai al meu!

– Ce v-ați înțeles? întrebă Matei înțepenit de spaimă.

– Ne-am înțeles ca eu să fiu ghidul tău prin Mondomedia, iar, la sfârșit, să alegi dacă vrei să rămâi aici sau să te întorci acasă. Hai să pornim la drum! Când trec luminițele acelea, urcă-te repede pe una dintre ele.

Matei așteptă o secundă și, când zări luminița, se aruncă alături de Philo pe ea. Alunecară pe un tobogan colorat și se treziră într-o pădure. Peste tot se auzeau împușcături. Matei se trânti pe burtă. Philo se ridică un pic deasupra copacilor și apoi se întoarse la urechea lui Matei.

– Hei, ridică-te!

– Am ajuns pe Pământ?

– Nici gând, suntem într-un film de acțiune, unde oamenii mor pe capete.

– Mi-e frică!

– De ce să-ți fie frică? E doar un film. Nimic din ceea ce vezi aici nu este adevărat.

Matei se ridică. Gloanțele șuierau pe lângă el, dar nici unul nu-l atinse.

Eroul se luptă și îi tăie gâtul dușmanului.

Matei se cutremură. Dar, dincolo de pădure, văzu camere de luat vederi și oameni agitându-se.

– Aceia cine sunt?

– Echipa de filmare. Uite, tocmai fac o pauză.

– Mortul, mortul n-a murit, strigă Matei arătând cu degetul.

– Evident că nu. E doar un film, nu vezi?!

– Dar eu am crezut că ăsta este eroul cel mai, cel mai... Și acesta nu este sânge, e doar vopsea.

– Bineînțeles, Matei. Te-am adus aici ca să vezi că între filme și viață este o diferență. Nu crezi?

– Ba da. Acum văd. În film, totul este o lume de carton. Se prefac.

– Da, se prefac, iar tu nu dormi bine noaptea, gândindu-te ce răufăcător mai vine pe la tine, nu-i așa?

– De unde știi?

– Eu știu foarte multe lucruri. Acum, hai mai departe.

Se suiră pe prima luminiță de pe drumul argintiu și se trezică într-o cameră cu un tip chel care râdea de un grăsuț aflat pe canapea.

– Hă, hă, hă, îl știu pe cheliosul ăsta. Ce mai râd la poantele lui! E amuzant. Uite cum râde de gras și cum se poartă cu el!

– Nici tu nu ești foarte slăbuț. Ți-ar plăcea să râdă prietenii de tine și să se poarte la fel cu tine?

– Eu nu prea am prieteni. Iar colegii râd de mine, îmi spun... Guită...

– Și cum te simți?

– Rău, dar nu vreau să vorbesc despre asta. Hai să plecăm, nu-mi mai place aici, zise Matei, încruntându-se.

– Ei, dacă nu-ți mai place, hai să te duc undeva unde sigur o să-ți placă.

Au intrat cu o viteză incredibilă într-un tunel de lumină.

Tunelul vâjâia din ce în ce mai colorat pe lângă urechile lor. Ajunseră într-un loc straniu.

Părea că este la începutul planetei, împrejurul lor creșteau tufișuri mari și ierburi înalte, iar de după copaci apăru... brontozaurul.

- Uaaa! Un dinozaur în carne și oase. Îl pot atinge?
- Sigur, tu ești invizibil pentru toți cei din Mondomedia.
- Ce mare e! Și ce solzi are!

– Da, este o emisiune despre dinozauri. Știam că o să-ți placă. Mai sunt și altele așa. Despre viața de la Polul Sud, despre animalele din junglă, despre invenții și câte și mai câte. Astea sunt emisiuni care te pot ajuta să știi mai multe, dar pe care până acum nu prea le-ai luat în seamă... Hai să mergem, timpul trece. Trebuie să mai ajungem undeva!

Se treziră într-un sat. Se auzeau împușcături. Pe jos erau corpurile unor oameni.

- Suntem din nou într-un film?
- Nu. Asta-i realitate. Suntem la știri. Ferește-te, gloanțele de aici te pot atinge.
- Dar oamenii ăștia mor cu adevărat?... E oribil, cum pot să se omoare așa între

ei?

– Nu știu, așa sunt oamenii, dar când vezi aceste imagini, să nu crezi că este ca în filmele de acțiune. Este o realitate crudă și trebuie să-ți pese. Războiul nu este o glumă și nu este pentru copii, dar mulți dintre cei mici suferă de pe urma lui.

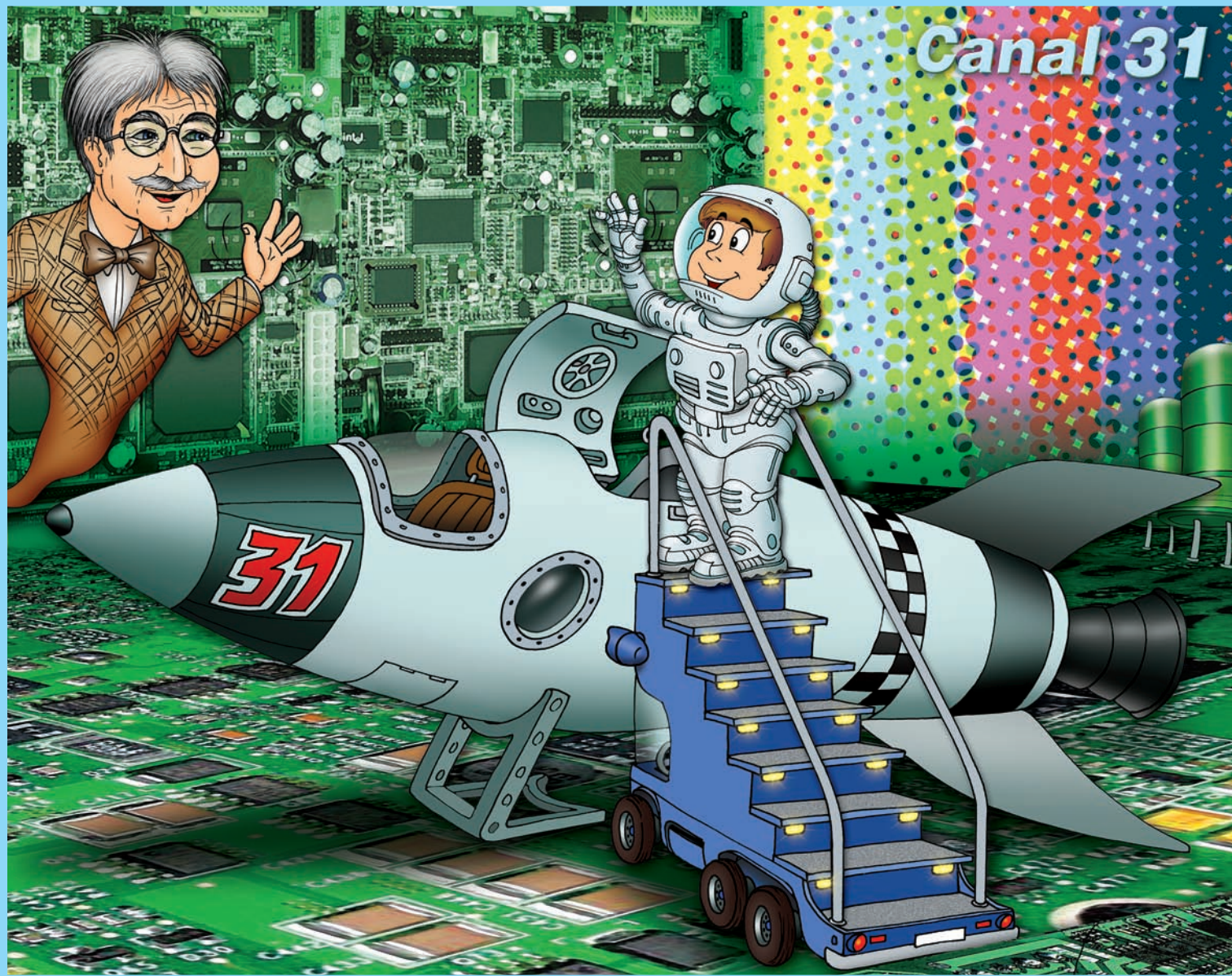
- Groaznic. Hai să mergem!
- Nu mai mergem niciunde. Acum sunt reluări, ar fi plictisitor.

Cu o voce gravă, Philo îl întreabă:

– Matei, trebuie să te hotărăști: vrei să rămâi aici, în Mondomedia, sau te întorci acasă?

– Rămâi, rămâi, se auzi vocea televizorului. Vom fi nedespărțiți și o să ne jucăm cu Rambo, cu Vin Diesel, o să alergăm fantomele și vom muri de răs cu cheliosul!

- Dar nu îți vei mai vedea părinții, spuse Philo gânditor.
- Dar vei alerga cu zebrele și vei călări dinozauri.
- Dar vei fi invizibil pentru ei.
- Vei vedea explozii și vei urmări meciuri de fotbal cu bătai între suporterii.
- Dar nu vei mai atinge în viața ta o minge de fotbal. Și nu vei putea schimba nimic, niciodată. Vei fi ca mine, o fantomă bântuind printre emisiuni și filme.

– O să te plictisești de moarte, după un timp. Matei, viața e în altă parte și acolo poți să faci ce vrei tu, nicio zi nu seamănă cu alta și, crede-mă, acolo este distracția. Am peste o sută de ani, am văzut ceva la viața mea.

– Uff, mă întorc acasă. Dar, Philo, nu pot renunța de tot la televizor!

– Nimeni nu ți-a cerut asta, învață doar să alegi lucrurile care îți fac bine. Tu ești ca un dresor pentru televizorul tău. Îmblânzește-l! Telecomanda este biciul tău și cu răbdare vei reuși!

– O să încerc. Îți promit, Philo. Dar acum, cum plec de aici?

– Repede, repede, aleargă la canalul 31, este o rachetă specială care va ajunge pe Pământ. Pa, Matei!

– Pa, Philo! O să-mi fie dor de tine!

Nici nu apucă să se dezmeticească bine Matei, că racheta își și luă zborul spre Pământ. Era ostenit și ochii i se închideau. Pățise atâtea, învățase atâtea.

Se trezi în camera lui. Adormise îmbrăcat. La televizor erau știrile de dimineață. Matei apucă telecomanda și vru să caute serialul său preferat de pe canalul de desene. Dar imediat își aduse aminte de spusele lui Philo. Se uită lung la televizor și-i zise îndrăzneț:

– De acum eu sunt dresorul, și-ți spun că este timpul să te odihnești și tu un pic. Eu am altă treabă. Plec la școală și poate am să joc azi un fotbal cu colegii. Da, da, este o idee bună...

Note pentru învățători

Broșura „Îmblânzirea televizorului” își propune să fie un instrument util prin care cei mici învață, cu sprijinul învățătorului, cum trebuie să abordeze privitul la televizor pentru ca această activitate, atât de îndrăgită, să nu aibă efecte negative asupra dezvoltării lor.

Un studiu realizat de Consiliul Național al Audiovizualului din România relevă faptul că 79 % dintre copii se uită zilnic la televizor și 22 % dintre copiii între 9 și 14 ani au urmărit un film porno, erotic sau de groază.

Inițial, sugerăm realizarea unui sondaj în fiecare clasă. Timp de o săptămână, fiecare elev să noteze cât timp petrece la televizor și care sunt emisiunile preferate. Datele furnizate vor constitui baza discuțiilor.

În paralel, se va urmări abordarea unor alte teme, prezentate mai jos, pentru a corija câteva obiceiuri rele promovate de emisiunile TV.

— NU TRĂI ÎN LUMEA TELEVIZORULUI!

În medie, un copil din România se uită la televizor cam trei ore pe zi – aproape tot atât cât stă la școală.

TEME pentru elevi:

- Cât se uită copiii din clasă la televizor într-o săptămână?
- Ce ar putea face în aceste ore/zile?
- Proiecte comune într-o clasă, pe teme, ca: Azi nu ne uităm la televizor. Mergem cu rolele în parc; Citim o carte și o povestim apoi în clasă.

— REACȚIONEAZĂ LA VIOLENȚELE DIN JURUL TĂU!

Asaltați de violență la televizor, cei mici riscă să devină insensibili la violența reală din jurul lor.

TEME pentru elevi:

- Să povestească un caz de violență despre care au auzit de la rude.
- Să participe la o discuție cu un producător local de emisiuni TV care să le vorbească despre violența din programele de televiziune.

— AGRESIVITATEA ARE CONSECINȚE

Desenele animate le prezintă copiilor personaje simpatice care își cară pumni și palme, se aruncă în aer unele pe altele, fără să pățească nimic.

TEME pentru întâlnirile cu părinții:

- Discuții despre problematica și gestionarea timpului liber al copiilor.

- Importanța comunicării cu copiii pe teme privind agresivitatea văzută în diferite programe de televiziune, pentru a-i ajuta să înțeleagă că în viața reală nu se întâmplă ceea ce ei văd de multe ori în desene animate sau în filme. Cei care sunt loviți sau agresați verbal pot suferi traume grave, care îi pot urmări toată viața.

TEME pentru elevi:

- Să deseneze o scenă violentă sau înfricoșătoare văzută la televizor și să explice de ce i-a marcat.
- Să invite un polițist la școală care să le povestească ce se întâmplă în realitate atunci când un copil este agresat.

— UMILIREA CELOR SLABI NU TE FACE MAI PUTERNIC

Vedeți zilnic, la școală, cum elevii preiau din limbajul eroilor de pe ecran înjurături, glume deplasate sau cuvinte jignitoare și ironice.

TEME pentru elevi:

- Să descrie pe o jumătate de pagină cum s-au simțit atunci când au fost ironizați sau luați în râs de cineva apropiat.

— TELEVIZIUNEA VINDE O IMAGINE DE CARTON

Televiziunea ajunge să dicteze ce este la modă și ce nu. Tot ce este ieșit din tiparele prezentate pare în neregulă. Copiii ar trebui să înțeleagă că nu este nimic ciudat, dacă au alte preferințe.

TEME pentru elevi:

- Să scrie pe un bilețel ce pasiune au. Să se amestece bilețelele și fiecare elev să extragă unul la întâmplare, urmând să argumenteze importanța pasiunii respective în fața colegilor.
- Să explice de ce nu este rușinos să citești o carte.

— ÎNVAȚĂ SĂ SELECTEZI!

Televizorul le poate fura timpul copiilor și îi poate mânui, ca un păpușar, fără ca ei să-și dea seama. Totodată îi poate face să cumpere băuturi și alimente nesănătoase pe care le consumă uitându-se la diferite emisiuni.

TEME pentru elevi:

- În funcție de preferințe, fiecare copil să aleagă o emisiune despre animale, plante, invenții, teatru sau literatură și să le împărtășească celorlalți cele aflate de la televizor.
- Să noteze timp de o săptămână cele mai interesante emisiuni educative pe care le-au urmărit.

Material educațional-suport privind consecințele vizionării de către copii a programelor de televiziune neadecvate vârstei lor.
Broșura va fi utilizată de către cadrele didactice din ciclul primar în activități educative destinate elevilor și în cele de consiliere organizate pentru părinți.

Material realizat de **Consiliul Național al Audiovizualului** (www.cna.ro), în cadrul proiectului “**Consolidarea și dezvoltarea expertizei profesionale în sectorul audiovizual**” (RO 2004/016-772.03.15.01), finanțat prin programul **Phare**.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene.

Pentru sesizări **Phare**, contactați: cfcu.phare@mfinante.ro

